

Sportistu jautājumi un atbildes par testēšanu COVID-19 pandēmijas laikā

Publicēts: 06.05.2021.

[Organizācijām](#)

[Sportistiem](#)

[Trenneriem](#)

Latvijas Antidopinga birojs informē, ka [Pasaules Antidopinga aģentūra \(WADA\)](#) aktīvi reaģē uz COVID-19 pandēmiju, jo tas attiecas uz globālo antidopinga programmu. Zemāk ir redzami sportistu biežākie jautājumi saistībā ar testēšanas programmu COVID-19 apstākļos un WADA atbildes uz tiem.

Sportisti tiek aicināti sekot līdzi arī Starptautiskās Olimpiskās komitejas atjauninājumiem sadaļā [-Sportists 365-](#).

Vispārīgie atjauninājumi, kas saistīti ar COVID-19 tiek balstīti uz Pasaules Veselības organizācijas ieteikumiem.

Vai mani var testēt COVID-19 pandēmijas laikā, ņemot vērā spēkā esošos ierobežojumus, it īpaši, ja tas attiecas uz sociālo distancēšanos un pašizolāciju?

Ievērojot veselības aprūpes iestāžu noteikumus par pārvietošanos vai fizisku distancēšanos, ko ievieš vietējās pašvaldības, testēšana var notikt jebkurā laikā un vietā.

Ja mani testē/ veic dopinga kontroli, kas tiks darīts, lai samazinātu infekcijas iespējamību?

Antidopinga organizācijām (ADO) ir jāievieš pastiprināti pasākumi, kas atbilst veselības aprūpes iestāžu ieteikumiem un ņemot vērā spēkā esošos ierobežojumus, lai aizsargātu jūsu un paraugu savākšanas personāla veselību. Plašāka informācija ir atrodama [2020. gada 25. novembra WADA vadlīnijās par testēšanu COVID-19 pandēmijas laikā](#), ieskaitot citus ieteicamos pasākumus, piemēram, individuālo aizsardzības līdzekļu (IAL) izmantošanu, roku mazgāšanu un sportistu un situācijas stāvokļa novērtēšanu pirms testēšanas sākuma.

Kādus konkrētus pasākumus ADO veiks, lai samazinātu pārvešanas iespējas?

Pirmkārt, ADO ir ieteikts, ka, veicot testēšanu, paraugu ņemšanas personālam, ierodoties testa vietā, regulāri jāmazgā rokas un jādezinficē tās, vai jāuzvelk jauni cimdī. Arī sportistiem un paraugu ņemšanas personālam ir jālieto sejas maskas un, cik vien iespējams, jāievēro vietējās veselības aizsardzības iestāžu ieteiktās fiziskās distancēšanās prasības (viens – divi metri). Saskaņā ar 2020. gada 25. novembra [WADA vadlīnijām testēšanai COVID-19 pandēmijas laikā](#) ADO tiek aicināts paziņot sportistiem, kādus tieši piesardzības pasākumus viņi veiks, kā arī apkopot informāciju no sportistiem par viņu veselību pirms testēšanas uzsākšanas. ADO var būt ieviestas papildus riska mazināšanas procedūras saskaņā ar valsts vai vietējām normatīvajām vadlīnijām.

Vai es varu gaidīt izmaiņas testēšanas procedūrās?

Lai gan esošie [Starptautiskie standarti](#) jau uzsver gan procesa integritāti, gan visu iesaistīto personu drošību, jūs varat novērot pielāgojumus, kuru mērķis ir panākt līdzsvaru starp godīgas konkurences aizsardzību un personas veselību. Konkrēti, [2020. gada 25. novembra WADA vadlīnijas testēšanai COVID-19 pandēmijas laikā](#) iesaka ADO ieviest "iepriekšējas paziņošanas" procesu, kas var ietvert pašdeklarāciju (Apliecinājums par COVID-19 riska faktoriem) par jūsu veselības stāvokli un/vai riskiem attiecībā uz COVID-19, kā arī informāciju par to, kādus papildu veselības un drošības piesardzības pasākumus paraugu ņemšanas personāls ir jau veicis vai veiks. WADA arī vērtē to, kas ir darbojies labi un kas šajos bezprecedenta laikos ir izrādījies sarežģīts antidopinga jomā. Šajā nolūkā WADA [Stratēģiskās testēšanas Ekspertu konsultatīvā grupa](#), kas tika izveidota [2020. gada septembrī](#), mācās no šīs pieredzes un plāno, kā nākotnē varētu stiprināt antidopinga sistēmu.

Kas man jā dara, ja esmu saslimis vai ja man ir COVID-19 simptomi?

Jūsu un jūsu apkārtējo cilvēku veselībai vajadzētu būt jūsu prioritātei. Ja jums ir bažas, ka, iespējams, esat ieguvis vīrusu, prioritāte ir pašizolācija un citu piesardzības pasākumu ievērošana (roku mazgāšana, maskas nēsāšana utt.), kā to iesaka starptautiskās veselības organizācijas. Jums jāsaazinās ar vietējām veselības aizsardzības iestādēm, lai pārliecinātos, ka jūs savā reģionā ievērojat pareizas procedūras, tostarp kad un kur meklēt testus, ārstēties un palīdzēt iespējamā kontaktu meklēšanā (ja piemērojams). Antidopinga kontekstā jums vajadzētu informēt ADO par savu situāciju, iesniedzot savu atrašanās vietu vai kad paraugu savākšanas personāls jums paziņo par pārbaudi, lai viņi varētu attiecīgi veikt pielāgojumus savos plānos.

Ko darīt, ja es esmu karantinā, jo esmu bijis tiešā kontaktā ar kādu personu, kurai ir COVID-19?

Jums jāievēro sabiedrības veselības aizsardzības iestāžu norādījumus. Jums pēc iespējas ātrāk jāinformē ADO un jāpaskaidro sava situācija.

Vai man jāprojām ir nepieciešams Terapeitiskā lietošanas atļauja (TLA), ja atbilstoši manam veselības stāvoklim ir nepieciešams lietot aizliegtu vielu vai metodi?

Jā, jūs jāprojām esat atbildīgs par derīgas TLA iegūšanu. Ja COVID-19 pandēmijas laikā jums ir grūtības piekļūt ārstam, lai piekļūtu vajadzīgajai dokumentācijai, ko pievienot jūsu TLA pieteikumam, jums ir jādokumentē visas darbības un šķēršļi, lai izpildītu attiecīgās prasības, un tas tiks izskatīts katrā gadījumā atsevišķi. Starptautiskajā TLA standartā noteikumi paredz, ka sportists steidzamās vai ārkārtas situācijās var pieprasīt TLA ar atpakaļejošu datumu.

Vai man jāprojām ir jāsniedz informācija par manu atrašanās vietu?

Jā, jums jāturpina norādīt informācija par savu [atrašanās vietu](#). Ja vēlaties dalīties ar informāciju par savu veselību, pašizolāciju, pārvietošanās ierobežojumiem utt., kas var ietekmēt dopinga kontroli, lūdzu, iekļaujiet šo informāciju savā pieteikumā, kurā ziņojat atrašanās vietu.

Vai es varu atteikties no dopinga kontroles, ja es esmu pašizolācijā, atrodos karantinā vai uzskatu, ka paraugu ņemšanas personāls neveic atbilstošus piesardzības pasākumus?

Valstīs, kurās ir veikti ierobežošanas pasākumi, ADO tiek mudināti testēt tikai vispiemērotākajās situācijās, un tām ir jāpieņem pamatots spriedums, pamatojoties uz rūpīgu situācijas riska novērtējumu. Ja vien valsts vai pašvaldību iestādes nepiemēro

obligātu izolāciju/karantīnu vai stingru izolāciju, ieteicams veikt testēšanu, ievērojot ADO ieviestos preventīvos pasākumus, kuriem jābūt samērīgiem ar attiecīgajiem riskiem.

Ja jūs atsakāties no pārbaudes vai ja pēc paziņojuma nepabeidzat dopinga kontroles procesu, vai ja aizsardzības pasākumu trūkuma dēļ jūs nevarat (vai nevēlaties) nodot paraugu, jūsu atteikums notiks saskaņā ar parasto rezultātu pārvaldības procesu, kā rezultātā diskvalifikācijas periods var ilgt līdz pat četriem gadiem. Ja jūs paļaujaties uz pārstāvja palīdzību, lai palīdzētu dopinga kontroles procesā (īpaši nepilngadīgajiem vai sportistiem ar kustību traucējumiem), un pārstāvis nav pieejams COVID-19 ietekmes dēļ, arī tas jāņem vērā rezultātu pārvaldības procesā.

Kā es varu būt pārliecināts, ka nākotnē piedalīšos sacensībās vidē, kurā nav dopinga?

WADA cieši uzrauga, kurās jomās pārbažu skaits ir samazināts pavisam, un cieši sazinās ar ADO, lai kopīgi atrastu labākos veidus, kā šajā periodā efektīvi darboties. Kad sporta jomā vispārējie procesi atgriežas pie noteiktas normas, šis "nepilnības" testēšanā tiks kopīgi novērsta, veicot papildu mērķtiecīgi noteiktas pārbaudes, īpaši ņemot vērā to, ka turpinās izlūkdatu vākšana un izmeklēšana. Sabiedrības veselībai esot svarīgākai par antidopinga sistēmas vajadzībām, tas nozīmē, ka sportā var sākties cīņa pret dopinga. Tomēr notiek ievērojami mazāk treniņu un sacensību. Sportistiem ir arī svarīgi atcerēties, ka dopinga kontroles paraugi arī turpmāk tiek uzglabāti turpmākai analīzei un ka ar Sportistu bioloģisko pasi daži paraugi, kas savākti pēc COVID-19, var atklāt norādes par dopinga, kura klātbūtne ķermenī ir radusies attiecīgajā periodā.

Visbeidzot, jūs varat dot savu ieguldījumu antidopinga centienos, nodrošinot, ka esat informēti par jaunāko informāciju un atklājumiem, un mudiniet to darīt arī savus vienaudžus un komandas biedrus. Jūs varat iepazīties ar WADA antidopinga izglītības resursiem, apmeklējot vietni [WADA antidopinga izglītības un mācību platformu, ADEL](#).

Vai man jāvakcinējas pret COVID-19, vai ir bažas, ka tās dēļ var uzrādīties pozitīvs dopinga tests?

Jūsu, apkārtējo un iedzīvotāju veselībai ir ļoti ieteicamas vakcīnas pret COVID-19. Nav informācijas, ka COVID-19 vakcīnas saturētu aizliegto vielu sarakstā iekļautās vielas vai metodi vai traucē antidopinga analīzi. WADA turpina cieši uzraudzīt situāciju, un informēs, izmantojot daudzus informācijas kanālus, ja šis viedoklis mainītos.

Vai COVID-19 vakcīna var ietekmēt manu sportista sniegumu?

Jebkura vakcinācija var izraisīt īslaicīgu fizioloģisku reakciju ar simptomiem (piemēram, drudzi, sāpes injekcijas vietā), taču nav pierādījumu, ka līdz šim apstiprinātās vakcīnas radītu ilgstošu sportiskā snieguma samazināšanos. Jāatzīmē, ka ir daži pierādījumi, ka COVID-19 var izraisīt ilgstošas vai ietilgušas veselības problēmas nelielam procentam inficēto, tostarp jauniešiem.

[Versija angļu valodā.](#)

[Publikācija par piesardzības prasībām dopinga kontroles procedūrā pandēmijas laikā.](#)

<https://www.antidopings.gov.lv/lv/jaunums/sportistu-jautajumi-un-atbildes-par-testesanu-covid-19-pandemijas-laika>